ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juřičkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **nezl. M. Y.**, zastoupený Mgr. Beatou Kaczynskou, advokátkou, sídlem Masarykovy sady 76/18, Český Těšín, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 1. 2021, č. j. OAM-744/ZA-HA08-LE05-2020, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 9. 2021, č. j. 62 Az 3/2021 - 28,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 9. 2021, č. j. 62 Az 3/2021 - 28, **se ruší.**

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 1. 2021, č. j. OAM-744/ZA-HA08-LE05-2020, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

IV. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

V. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Beatě Kaczynské, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 4 114 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

[1] Zákonný zástupce nezletilého žalobce požádal dne 26. 10. 2020 jeho jménem o udělení mezinárodní ochrany. Žádost odůvodnil tím, že jako otec nezletilého by byl při návratu do země původu povolán k nástupu do vojenské služby, přičemž nechce být

nasazen do války na východní Ukrajině. Pro svého syna si přeje, aby s ním mohl pobývat na území České republiky.

[2] Žalovaný zamítl žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Poukázal na skutečnost, že dle § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu, považuje Česká republika Ukrajinu (s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů) za tzv. bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Žalovaný při posuzování žádosti vycházel ze zpráv o zemi původu z roku 2020.

[3] Žalobce se proti rozhodnutí žalovaného neúspěšně bránil žalobou u Krajského soudu v Ostravě, který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Krajský soud potvrdil správnost úvah žalovaného a zdůraznil, že ačkoli žalobce byl v řízení seznámen se zprávami o zemi původu, nenavrhl doplnění dokazování, ani netvrdil žádné další skutečnosti. Žalobce tak v řízení nepředložil žádná tvrzení, jimiž by závěr o bezpečnosti země původu zpochybnil.

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost. Napadený rozsudek označil za nepřezkoumatelný a rozporný s ustálenou judikaturou soudů. Stěžovatel vytkl žalovanému i krajskému soudu nedostatečně zjištěný skutkový stav ohledně situace v ukrajinské armádě, což byl hlavní zdroj obav ze strany jeho rodičů. Nesouhlasil s krajským soudem v tom, že by bylo jeho povinností tvrdit a prokazovat další okolnosti, které by zpochybnily závěr o bezpečnosti země původu ve vztahu k jeho osobě. Naopak měl za to, že bylo povinností žalovaného shromáždit veškeré dostupné důkazy, které by zpochybnily či vyvrátily výpověď žadatele o azyl.

[5] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu, které jsou dle jeho názoru dostatečně a přesvědčivě odůvodněny. Napadený rozsudek proto nepovažoval za nepřezkoumatelný.

[6] Nejvyšší správní soud předesílá, že v průběhu řízení o kasační stížnosti došlo na Ukrajině ke zcela zásadní změně situace způsobené invazí ozbrojených sil Ruské federace, zahájené dne 24. 2. 2022.

[7] Obecně platí, že soudy rozhodující ve věcech správního soudnictví vycházejí při přezkumu správních rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který zde byl v době rozhodování správních orgánů [§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. Mohou však nastat výjimky, kdy se toto pravidlo neuplatní a kdy je nutno přistoupit k prolomení § 75 odst. 1 s. ř. s. Možnost odchýlit se od § 75 s. ř. s. s poukazem na invazi ruských vojsk na Ukrajinu (kterou jako skutečnost obecně známou není potřeba dokazovat) připustil Nejvyšší správní soud poprvé v rozsudku ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 - 31, č. 4335/2022 Sb. NSS. V tomto rozsudku současně vyslovil závěr, že není namístě nutit ukrajinské žadatele o mezinárodní ochranu k podávání nových žádostí o mezinárodní ochranu (bod [17]). Následně Nejvyšší správní soud tento přístup potvrdil v dalších rozsudcích týkajících se žadatelů o mezinárodní ochranu z Ukrajiny (např. rozsudek ze dne 7. 6. 2022, č. j. 4 Azs 434/2021 - 48,

ze dne 24. 6. 2022, č. j. 5 Azs 79/2022 - 34, nebo ze dne 18. 8. 2022, č. j. 3 Azs 339/2021 - 32), a to včetně žadatelů, jejichž jediným důvodem pro podání žádosti byla obava z povolání do války (viz rozsudek ze dne 10. 5. 2022, č. j. 6 Azs 137/2021 - 60).

[8] Na základě všeobecně známých informací o změně bezpečnostní situace na Ukrajině je zřejmé, že celé území Ukrajiny již nadále nesplňuje jedno z kritérií bezpečnosti [dle přílohy I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (procedurální směrnice) a dle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu]. Informace o zemi původu pocházející z roku 2020 tak z logiky věci nemohou dokládat, že Ukrajina tato kritéria splňuje. V důsledku změny okolností neobstojí východisko, že Ukrajinu je možno považovat za bezpečnou zemi původu. Stěžovatelovu žádost o mezinárodní ochranu tak bude nutno v dalším řízení věcně přezkoumat ve světle těchto nových okolností (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 4. 2022, č. j. 8 Azs 55/2022 - 25, bod [8] až [10], rozsudek ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022 - 31, bod [20], nebo již citovaný rozsudek č. j. 6 Azs 137/2021 - 60, bod [15]).

[9] Nejvyšší správní soud tak na základě výše uvedených skutečností dospěl k závěru o důvodnosti podané kasační stížnosti, a proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený rozsudek krajského soudu zrušil. Jelikož vytýkané vady mají původ již v žalobou napadeném rozhodnutí, zrušil Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1, 4 a 5 s. ř. s. také rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž bude vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku.

[10] V případě, kdy Nejvyšší správní soud zruší rozsudek krajského soudu a současně zruší i rozhodnutí správního orgánu, je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vychází soud z celkového úspěchu ve věci (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Z tohoto hlediska byl ve věci úspěšný stěžovatel. Nejvyšší správní soud však rozhodl o nepřiznání náhrady nákladů řízení stěžovateli podle § 60 odst. 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. V této souvislosti přihlédl k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně úspěšný toliko z důvodu změny bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou nemohli předvídat žalovaný ani krajský soud (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2022, č. j. 6 Azs 137/2021 - 63, bod [20]).

[11] Stěžovateli byla usnesením krajského soudu ze dne 11. 2. 2021, č. j. 62 Az 3/2021 - 9, ustanovena k ochraně jeho práv zástupkyně Mgr. Beata Kaczynská, advokátka. Podle § 35 odst. 10 část věty prvé za středníkem s. ř. s. platí v takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát. Ustanovené zástupkyni byly hotové výdaje a odměna za zastupování v řízení před krajským soudem přiznány samostatným usnesením ze dne 9. 11. 2021, č. j. 62 Az 3/2021 - 40, které zůstalo tímto rozsudkem nedotčeno. V souladu s § 35 odst. 10 s. ř. s. zastupovala jmenovaná advokátka stěžovatele rovněž v řízení o kasační stížnosti. Podle § 7 bodu 5 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), náleží ustanovené zástupkyni stěžovatele odměna za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu

(písemné podání ve věci samé - doplnění kasační stížnosti) ve výši 3 100 Kč a podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náhrada hotových výdajů v paušální částce 300 Kč za jeden úkon, tedy celkem 3 400 Kč. Jelikož je ustanovená zástupkyně plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna a náhrada hotových výdajů o částku odpovídající této dani, tedy o 714 Kč. Celkem tedy Nejvyšší správní soud přiznal ustanovené zástupkyni odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů ve výši 4 114 Kč. K uhrazení této částky byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. září 2022

Mgr. Ing. Veronika Juřičková
předsedkyně senátu